

VISUL UNEI NOPTI DE VARA

In românește de St. O. Iosif
Traducere revizuită de Florin Tornea

au fost adaptate de St. O. Iosif necesităților scenei moderne, dîndu-se în notele de subsol traducerea exactă a indicațiilor shakespeariane. S-a modificat numai împărțirea în acte și scene, conform textului original; St. O. Iosif folosisse tehnica modernă care consideră începutul unei scene noi o dată cu intrarea sau ieșirea din scenă a unui personaj.

Traducerea lui St. O. Iosif a apărut în revista „Viața Românească”, anul VIII (1913), numerele 2, 3, 4 și 5.

PERSOANELE

THESEU, Ducele Atenel	HELENA, îndrăgostită de Demetrius
EGEU, tatăl Hermiei	
LYSANDER	OBERON, craiul zinelor
DEMETRIUS } îndrăgostiți de Hermia	TITANIA, căiașa zinelor
PHILOSTRAT, maestru de ceremonii la curtea lui Theseu	PUCK, spiriduş
QUINCE, dulgher	FLOARE-DE-MĂZĂRICHE
SNUG, timplar	TORT-DE-PĂIAN-JEN
BOTTOM, pinzar	FIR-DE-MUȘTAR
STARVELING, croitor	MOLIE
FLUTE, cîrpaci de foale	PYRAMUS
SNOUT, căldărar	THISBEA
HIPPOLYTA, căiașa amazoanelor	ZID
HERMIA, fiica lui Egeu, îndrăgostită de Lysander	LUCIU-DE-LUNĂ
	LEU

Spiriduş
și
zine

Persoanele
interlu-
diului

Alte zine în ataiul craiului Oberon și al Titaniei. Suita lui Theseu și a Hippolytei.

Acțiunea se petrece în Atena și în pădurea învecinată.

ACTUL I

SCENA 1

*La Atena. Sală în palatul lui Theseu.
Theseu, Hippolyta, Philostrate și suita.*

THESEU

Acum, frumoasă Hippolyto, ceasul
Unirii noastre își zorește pasul.
Trec patru mîndre zile de-așteptare
Ce-aduc o altă lună; dar îmi pare
Că prea încet de tot cea veche scade,
Și-mi tot amîină dorul meu cel viu.
Ca maștera bătrînă care roade
Prea mult din renta unui vitreg fiu...

HIPPOLYTA

Curînd în ale nopților abisuri
Cad patru zile, și degrabă pier.
Și patru nopți cu-alaiul lor de visuri,
Cînd arc de-argint nou-încordat pe cer,
Va străluci din bolțile albastre
Crai-Nou la sărbătoarea nunții noastre.

HERMIA

Cer, îndurate duce, iertăciune,
Dar nu ştiu ce putere mă supune
Şi-mi dă-naintea îndurării tale
Curaj sfielii mele virginale,
Să-mi spun pe faţă cugetele mele.
Doresc să ştiu la ce pedepse grele
Voi fi supusă, de mă-mpotrivesc
Să iau de soţ pe-acel ce nu-l iubesc.

THESEU

Ar trebui să mori, ori să stîrpeşti
În tine toate poftetele trupeşti.
Întreabă-ţi dar, frumoasa mea copilă,
Pornirile ce-abia mijesc în tine
Şi sîngele ce-ţi clocoteşte-n vine
Aşa zglobiu, şi dacă nu ţi-e milă
De anii tăi cei tineri să-i petreci
De-a pururi între zidurile reci
Ale-unui schit, în haină de vestală,
Slăvind în imnuri stearpa lună pală?...
O, fericite de trei ori acele
Ce-şi stăpînesc pornirile, că ele
Sporesc alaiul sfintelor fecioare!
Mai fericită-i totuşi mîndra floare
Ce prin mireasmă-şi supravieţuieşte;
Pe spinul ei virgin cealaltă creşte,
Ursită să tînjească şi să moară
În trista-i fericire solitară!

HERMIA

Mai bine-atunci să cresc, şi să tînjesc,
Să mor, — decît vreodată să-mi mînjesc,
Jertfind acestui tînăr, viaţa mea,
Al cărui jug urît de laş purta,
Mi-ar umili şi cuget, şi simţire.

THESEU

Ai încă patru zile de gîndire,

Dar cînd Crai-Nou răsare (zi aleasă
De mine şi iubita mea mireasă
Spre-a ne serba unirea), — te găteşte
De moarte, sau de nu, îndeplineşte
Voinţa părintească, sau în faţa
Altarului Dianei te închină
Jurînd că-n veci rămîne-vei străină
De dragoste, şi castă toată viaţa!

DEMETRIUS

Ascultă, mîndră Hermia, povăţa
Măritului stăpîn, şi tu, Lysander,
Renunţă la pretenţii-nchipuite
În faţa unor drepturi legiuite.

LYSANDER

Demetrius, tu eşti iubit de tatăl
Hermiei, care mă iubeşte... Iată-l:
Însoară-te cu el, şi lasă-mi mie
Pe mîndra şi iubita mea Hermie!

EGEU

Mă iei în rîs, Lysander! Da, el are
Iubirea mea, şi-i dăruie tot ce am,
Hermia-i tot a mea şi, prin urmare,
I-o dau acestui om de nobil neam.

LYSANDER

O, duce! Sînt de neam, bogat ca el,
Şi în iubire mai bogat ca el.
Norocul mi-a surîs mereu şi-n toate
La fel cu-al lui, de nu mai mult chiar, poate.

Războiul, boala, moartea, lumea-ntreagă,
 Toți împotriva lor se conjură
 Făcînd norocul lor fugar să piară
 Ca sunetul, ca umbra sau ca visul,
 Ca fulgerul ce-o clipă schinteiază,
 Că nici n-apucă cineva să-l vadă,
 Să-i strige: „Stai!” — și e-nghițit de-abisul
 Întunecimii... Vai, așa se duce
 De repede tot ceea ce străluce!...

HERMIA

Dar dac-aceasta-i voia sortii rele,
 Să îndurăm și noi primejdii grele.
 Ca toți amanții, — noi s-avem răbdare,
 Că nu-i pe lume-amor lipsit de chin,
 De gânduri negre și de-adînc suspin,
 De dor, de lacrimi și de griji amare!

LYSANDER

Un sfat cuminte, Hermio. Ascultă:
 Am o mătușă cu avere multă,
 Avută-n ani, săracă în copii,
 Ea stă la șapte leghe de aci
 Și mă iubește ca pe-un fiu al ei.
 În casa-acestei vrednice femei
 Vom merge și ne vom căsători;
 Acolo nu ne poate urmări
 Urgia vreunui jude din Atena...
 De mă iubești, Hermio, te strecoară
 Din casa părintească, mîine seară;
 Te-aștept în crîngul, unde cu Helena,
 Frumoasa ta prietenă, te-afli
 Întîia oară la o sărbătoare
 A unei mîndre zile-nții de mai!

HERMIA

Lysander, jur pe arcul cel mai tare
 Al lui Amor, pe ageră-i săgeată
 Cu vîrful de-aur, pe cea mai curată

Și albă porumbiță a Cytherei,
 Pe milostiva zîină-a-mperecherii
 Acelora ce se iubesc, pe-aleanul
 Ce-o mistuia pe Dido, cînd vicleanul
 Troian a părăsit-o, și pe toate
 Făgăduințele de-amor sfărmate
 Mai multe de bărbați ca de femei —
 La miezul nopții, mîini, vin unde vrei!

LYSANDER

Te-aștept, iubito... Uite pe Helena!

(Intră Helena.)

HERMIA

Bine-ai venit, frumoasa mea Helena!

HELENA

Tu-mi zici frumoasă? Nu-mi mai zi astfel!
 Tu ești pentru Demetrius frumoasă,
 Luceferi ochii tăi sînt pentru el
 Și vocea ta e mai armonioasă
 Ca trîlul ciorcîrliei, cînd păstorul
 L-ascultă vesel, cînd dă-n verde-ogorul
 Și ruja albă-i gata să înflore!
 O! Dacă boala e molipsitoare,
 De ce n-ar fi și vraja frumuseții?
 Ți-aș lua din ochi văpaia, nuri feții
 Și armonia dulcelui tău glas.
 Și lumea, dac-ar fi a mea, te las
 Pe-ntreaga lume să rămîi stăpîna,
 Demetrius al meu doar să rămîna!
 Învăță-mă cum să-l privesc și spune
 Prin ce ascunse vrăji îl știi supune,
 Arată-mi taina frumuseții tale...

HERMIA

El mă iubește, deși-i fug din cale,
 Deși mă uit la el urît...

Pe Cupidon, știm că smintită pripă
 Stă-n ochii lui legați, pe-a lui aripă
 Iubirea, zice-se, copil că e;
 Pe drept, căci prea dă greș și-orbecăie.
 Ca haimanalele ce jură-n șagă,
 Iubirea-i haimana: nimic n-o leagă.
 Cît ochii Hermiei n-avea în minte,
 Mă amăgea-n potop de jurăminte.
 Dar fu de-ajuns să simt-a ei văpaie,
 Că-ntreg potopul se muie în ploaie.
 Mă duc să-i spun de fuga în pădure.
 Că-i fuge mîndra Hermia, n-o să-ndure
 Și mîine noapte urma o să-i cate.
 Îi va fi greu să-mi mulțumească, poate.
 Dar chiar de mi-aș spori aleanul, voi
 Să-l însoțesc încolo și-napoi.¹

(Iese.)

SCENA 2.

Odaie într-o colibă.

Seară. Scenă-ngustă.²

Snug, Bottom, Flute, Snout, Quince și Starveling

QUINCE

Sîntem toți în păr?

BOTTOM

Ar fi mai bine să-i strigi pe toți, unul după altul,
 după listă.

¹ Ultimele 26 versuri nu figurează în traducerea lui St. O. Iosif (n.r.).

² În original, indicația scenică se rezumă la: „O odaie în casa lui Quince.” (n.r.).

QUINCE

Iată-i, aci-s trecuți toți pe care i-am socotit destoinici să joace la reprezentația de gală ce-o dă înaintea ducelui și-a ducesei, în seara de nuntă.

BOTTOM

Mai întîi, cinstite Quince, povestește-ne subiectul piesei, apoi citește numele actorilor, și pe urmă să ne apucăm de treabă.

QUINCE

Piesa se cheamă: „Prea jalnica comedie și cumplita moarte a lui Pyram și a Thisbei”.

BOTTOM

E un cap de operă, să mă credeți, și foarte hazlie. Acuma, Quince dragă, strigă pe actori după listă. Scumpei maiștri, nu vă-ngrămădiți!

QUINCE

Să răspundă fiteșicare! Nick Bottom, pînzarul!

BOTTOM

Aci. Spune-mi rolul care am să-l joc și apoi vezi de altul.

QUINCE

Dumneata, Nick Bottom, ai să faci pe Pyram.

BOTTOM

Ce-i Pyram? Un amarez ori un tiran?

QUINCE

Un amarez care se omoară foarte frumos din dragoste.

SNOUT

Aici-s, Petre Quince.¹

QUINCE

Dumneata ai să faci pe tatăl lui Pyram. Eu însumi pe tatăl Thisbei. Snug tîmplarul să facă pe Leul. În sfîrșit, cred că am împărțit bine toate rolurile!

SNUG

E copiat rolul Leului? Dacă da, dă-mi-l, te rog, să-l învăț, că sînt cam greu de cap.

QUINCE

N-ai nevoie să-l înveți, n-ai decît să răcnești.

BOTTOM

O, lăsați-mă să joc și eu rolul Leului! Aș răcni-n așa fel, că aș răni toate inimile simțitoare! Aș răcni-n așa fel că ducele ar striga: „*Bis răcnetul! Bis răcnetul!*”

QUINCE

Dacă răcnești așa de fioros, te pomenești că faci pe ducesa și doamnele ei să leșine de spaimă — și-ar fi destul ca să ne spînzure pe toți.

TOȚI

Și spînzurați ar fi copiii mamelor noastre!...

BOTTOM

Fără doar și poate, scumpi mîiștri, dacă speriem damele, toate au să aibă un singur gînd: să ne trimită la spînzurătoare! Dar eu pot să-mi prefac așa de bine

¹ Ultimele două replici nu figurează în traducerea lui St. O. Iosif (n.r.).

glasul, că voi răcni gingaș ca o turturea cînd gîngurește. Voi răcni ca o privighetoare!

QUINCE

N-ai să joci alt rol decît al lui Pyram. Pyram ăsta e un om dulce la chip, ca un om pe care ți-ar place să-l întâlnești într-o lungă zi cu soare; un cavaler drăguț și nostim.

BOTTOM

Bine, să-l joc. Dar ce fel de barbă s-ar potrivi mai bine cu rolul meu?

QUINCE

Care ți-o plăcea.

BOTTOM

Aș putea să joc rolul ăsta cu o barbă în culoarea paiului, sau cu o barbă portocalie ca bronzul, sau cu o barbă franțuză, galbenă de tot.

QUINCE

Cele mai multe tidve franțuze și-au pierdut părul; vei juca deci și tu fără barbă. Acuma, scumpi mîiștri, aveți fiecare rolul vostru. Vă conjur, vă cer, vă poruncesc să le știți pînă mîine seară și să ne întâlnim cu toții în poiana de lîngă palatul ducal, la o leghe de oraș, am fi opăciți de toți cască-gură și toată lumea ar afla de planul nostru. Eu acuma dau fuga să fac o însemnare de toate lucrurile ce ne trebuie pentru reprezentăție. Vă rog să nu care cumva să lipsească vreunul.

BOTTOM

Nu vom lipsi. Acolo putem să repetăm în toată voia. Căutați să fiți cu toți la înălțime.

Peste iarba de mătăasă,
 Cu-ale sale jupînițe,
 Care-s naltelile crăițe,
 Pe-ale lor fuste-aufrite
 Tu zărești aceste pete,
 Sînt rubinuri, favorite
 Ale gingașelor fete,
 Pete care cu parfumul
 Lor îmbălsămează drumul.
 Dar merg să strîng vreo cîtiva stropi de rouă,
 S-anin de orice floare-o perlă nouă.
 Cobold greoi, te lasă: iată vine
 Crăiasa mea cu-alaiul ei de zîne...

PUCK

Și Craiul meu dorește, mi se pare,
 Să dea aci, la noapte, o serbare.
 Ferește-ți pe stăpîna ta s-o vadă;
 Căci Oberon e prea pornit pe sfadă
 Și dornic e de răzbunare Craiul,
 Fiindcă ea tîrăște cu alaiul
 Ca paj, pe-un drăgălaș prunc dolofan,
 Răpit de la un rege indian.
 Prunc de furat mai scump ea n-a avut,
 Și Oberon, gelosul, ar fi vrut
 Să-l aibă printre scutierii săi,
 Să-l poarte la vînat, prin munți și văi...
 Iar ea nu vrea cu nici un preț să-l piardă,
 Cu flori îl încunună și-l dezmiardă,
 Și zi și noapte-n preajmă-i vrea să-l țină...
 Acum, de se-ntîlnesc la vreo fîntînă,
 Sub licărul de stele, în dumbravă,
 Sau în hățiș, s-apucă de gilceavă
 Și se sfădesc și hojma se defaimă
 Că bietii silfi se-ascund prin ghimpi de spaimă...

ZÎNA

Sau mîtra și făptura ta mă-nșeală,
 Sau dacă-mi dau eu bine socoteală,
 Ești duhul hîtru căruia îi spun

Cei ce te știu „Robin-băiatul-bun”...
 Nu ești tu cel ce vîri pe fete-n boale,
 Și noaptea furi smîntîna de pe oale,
 Te-ascunzi în ițe și încurci urzeala,
 Faci morile să umble alandala?
 Tot tu împiedici untul să s-aleagă,
 Că biata gospodină ziua-ntreagă
 Asudă în zadar și unt nu iese;
 Strici vinurile care fierb, și-adesc
 Înșeli pe călător și rîzi de el,
 Pe-acel ce-ți zice însă „Prichindel”,
 Sau „micul Puck” – pe-acela tu-l slujești
 Și chiar i-aduci noroc... Așa-i că ești
 „Robin-băiatul-bun”?...

PUCK

Sînt vagabondul duh neastîmpărat
 Al nopții, ce cu pozne de bufon
 Adesea-l fac să rîdă pe-Oberon,
 Cînd, nechezînd ca iepile, atrag
 Pe hărmăsarul brudnic în huceag.
 Adesea mă fac că-s măr copt în ruptorul
 Cumetrei, și cînd vrea să ia ulciorul
 Să beie, eu de nasul ei m-anin
 Și ale-ul² curge în veștedul ei sin...
 Ades, cea mai sfătoasă din bunici,
 Cînd e rugată de nepoții mici
 Să spuie-un basm, mă ia drept scăunel
 Cu trei picioare: vrea să stea pe el,
 Atunci alunec, baba se trezește
 Jos pe podele, blastămă, tușește,
 Iar toți ceilalți fac haz, se țin de șale
 De rîd, pufnesc, strănută în basmale
 Și jură că de cînd sînt ei pe lume
 N-au pomenit așa poznașe glume!
 Dar uite-l pe-Oberon. Adio, zîină!

¹ Robin Goodfellow, alt nume dat năzdrăvanului spiriduș
 Puck în legende de folclorului englez (n.r.).

² Ale, bere englezească (n.r.).

De nu le mai cunoști din buruiene.
 Și-n nopți de iarnă nu s-aud povești
 Prin case, nici colinde la ferești
 Și nimeni la petreceri nu se-ndeamnă...
 De-aceea luna, peste ape doamnă,
 Umplu văzduhul, palidă de ciudă,
 Cu ceață-mprăștiind răceala udă;
 Și timpurile anului se-ntoarnă
 Anapoda pe crug: căci alba iarnă
 Sărută roșii roze parfumate;
 Pe capul nins, de tîmplele-mbrumate
 Ale lui Crivăț, spînzură-o tiară
 De ghiocei... Zglobia primăvară,
 Senina vară, toamna-mbelsugată,
 Zgîrcita iarnă, — își schimbă toate
 Veșmîntul... Lumea-ncearcă-nspăimîntată
 Să le cunoască, însă nu mai poate
 Nici după roadă, nici după culoare.
 Și-acest noian de zăpăceli și rele
 De unde crezi că izvorăște oare?
 Din certurile noastre, da, din ele,
 Noi sîntem vinovați de toate cele...

OBERON

Îndreaptă-le, că-ți stă doar în putere!
 De ce-l jignești pe Oberon? Ce-i cere
 Titaniei? Nimic, decît să-i dea
 Un prunc pierdut, pe care dînsul vrea
 Să-l facă paj de-onoare-al Curții sale.

TITANIA

Cît despre asta, Oberon, nici ale
 Împărăției zînelor comori
 Nu-mi pot plăti pe-acest copil din flori.
 Cu maică-sa eram că și o soră,
 Și-ades în parfumata atmosferă
 A Indiilor, sedeam cu ea culcată
 Pe galbenul nisip al lui Neptun...
 Stam, și privind ades cum de la maluri

Corăbii grele se-mbarcau pe valuri,
 Făceam mult haz de albele vîntrele
 De vînt umflate, ce păreau că-s grele;
 Atunci și ea să-noate începea,
 Cu pîntecul rotund, făcînd ca ele —
 (Căci chiar p-atunci eră și dînsa grea
 Cu pajul meu de azi)... Dar, muritoare,
 Muri în ceasul chiar cînd l-a născut.
 De dragul ei, l-am luat și l-am crescut
 Pe-acest copil, și tot de dragul ei
 Nu-l dau, că-mi este drag ca ochii mei!

OBERON

Cît stai pe-aceste locuri?

TITANIA

Știu și eu?

Plec poate după nunta lui Theseu.
 De vrei să facem hora împreună,
 Și să ne vezi cum dănuim în lună,
 Rămîi cu noi; de nu, atît mai bine...

OBERON

De-mi dai băiatul, o să merg cu tine...

TITANIA

Nu-l dau pe toată-mpărăția ta!
 Să mergem, zîne. Că, dac-am mai sta,
 S-ar face sfadă.

(Titania cu suita ei pleacă.)

OBERON

Caută-ți de cale!

Dar nu vei părăsi această vale
 Mai înainte de-a-mi plăti ocara
 Ce mi-ai făcut-o... Vino, dragă Puck,

De tot ce-ți dă putere să atragi
Și n-am să pot nici eu să te urmez.

DEMETRIUS

Cum? Eu te-atrag? Îți spun eu vorbe dulci?
Nu ți-am mărturisit fără ocol
Că nu-mi ești dragă, nici nu poți să-mi fii?

HELENA

Tocmai de-aceea-mi ești atât de drag!
Cîine de pază-ți sînt, Demetrius!
Gricît m-ai bate, n fața ta mă gudur.
Socoate-mă o javră și, cu scîrbă,
Alungă-mă, dă-n mine, — dar mă lasă
(Nevrednică cum sînt) să te urmez.
Ce colț mai oropsit (scump pentru mine)
Să-ți cer în sufletu-ți a-mi hărăzi,
Decît să vezi în mine doar un cîine?

DEMETRIUS

Te domolește pîn'nu-mi ies din fire,
Căci silă mi se face de te văd.

HELENA

De nu te văd, mi-e silă de viață.¹

DEMETRIUS

Cuminte e din partea unei fete
Să părăsească peste noapte-Atena,
Urmînd pe'un tînăr care n-o iubește,
Și să-și încreadă relelor povețe,
Ispitelor nocturne-ale-unui lac
Pustiu, comoara fericirii sale?

¹ Ultimele 12 versuri nu figurează în traducerea lui
St. O. Iosif (n.r.).

HELENA

Mă apără chiar scutul cinstei tale
Și nu e pentru mine noapte cînd
Văd ochii tăi, de-aceea eu nu cred
Că-i noapte, nici pustiu în jurul meu,
Nu e aici ființa ta cea dragă
Ce pentru mine este lumea-ntreagă?
Nu-s singură, nici părăsită nu-s,
Căci lumea-ntreagă-asupra mea veghează!

DEMETRIUS

Mă duc, m-ascund în feredă. Te las
În voia fiarelor...

HELENA

Ești mai hain
Decît o fiară! Du-te și mă lasă,
Dar fabula atunci pe dos se-ntoarce,
Apollô fuge, Daphne-l urmărește;
Vulturul e gonit de porumbiță;
Sfioasa ciută-aleargă după tigrul...
Zadarnic zor. Pe urma bărbăției
Să vezi sfiala pusă că-și ia zborul.¹

DEMETRIUS

Nu mai te-ascult. Ci lasă-mă să plec.
Și crede-mă, de te mai ții de mine,
Te fac de-ocară chiar aci-n pădure.

HELENA

Și-n templu și-n oraș, și-n cîmp, sînt, vai,
De-ocara și de rîsul tău. Rușine!
Prin mine terfelești însăși femeia;

¹ Ultimele 2 versuri nu figurează în traducerea lui
St. O. Iosif (n.r.).

Voi curățați de vierme tot bobocul
De trandafiri; voi prindeți lilieci
Și smulgeți-le-aripile de piele
Croind rochițe pentru silfi din ele!
Goniți voi huhurezul nopții reci
Al cărui vaier trist ne strică jocul!
Și-acum legănați-mă domol
În cîntecele voastre. Pîn'mă scol
La muncă! Și lăsați-mă să dorm!

(Se culcă pe tăpșanul din stînga, sub umbrar.)¹

Cîntecul zînelor

ÎNȚIIA ZÎNĂ

Serpi vărğați, țepoși arici,
Salamandre verzi, plecați!
Doamna noastră doarme-aici,
Nu cumva s-o tulburați!

CORUL

Hai, privighetoare-n cor,
Să-i cîntăm încetișor!
Hai, luia-lui! Dormi ușor!
Fie lin
Lin somnul tău
Și-apărat de ceasul rău!
Adormi ușor cu lui-luia-lui!

A DOUA ZÎNĂ

Voi, bondari, țîntari, ușor,
Negri cărăbuși, tăceți!
Voi, păianjeni țesători,
Mergeți, țeseți unde vreți!

¹ Indicația nu figurează în original (n.r.).

CORUL

Hai, privighetoare-n cor,
Să-i cîntăm încetișor!
Hai luia-lui! Dormi ușor!
Fie lin
Lin somnul tău
Și-apărat de ceasul rău!
Adormi ușor cu lui-luia-lui!

ÎNȚIIA ZÎNĂ

Toate-s bine! Haidem, copii!
Una stea de pază aci!

(Zînele se duc și dispar în fund. Titania doarme în stînga, în față.)¹

(Intră Oberon și se apropie de Titania, apăsînd floarea pe pleoapele ei.)

Cînd din somn vei tresări
Să-ndrăgești ce vei găsi:
Tigru, leopard, motan,
Urs, mistreț ori șobolan,
Cît de prost ar fi și-oricît
De sălbatec și urît,
Drag să-ți pice, cum îl vezi
Și de dragul lui s-oftezi.

(Pleacă rîzînd prin stînga, în fund. Intră Lysander și Hermia.)²

LYSANDER

Ai obosit de-atît amar de drum
Și eu pierdui, iubito, drept spunînd,
Cărarea noastră. Toate dorm acum.
Să poposim și noi, aci-n pădure
Și să lăsăm, Hermio, pînă cînd
Se face ziuă, somnul să ne fure.

¹ În original Shakespeare indica: „Ies zînele. Titania doarme.” (n.r.).

² În original: „Iese. Intră Lysander și Hermia.” (n.r.).

HELENA

Oprește-te, chiar dacă-ar fi să mor
De mîna ta!

DEMETRIUS

De ce mă urmărești?
Ți-am spus să pleci!

HELENA

Vrei să mă părăsești
Aci pe întuneric? O, fii bun!

DEMETRIUS

Rămîi și fă ce știi! Atîta-ți spun!

*(Pleacă prin dreapta.)*¹

HELENA

Ah, goana-aceasta-mi taie răsuflarea!
Oricît îl rog, de-a surda mi-e rugarea.
Dar unde-i Hermia? Ea-i fericită!
Ea n-are-n ochi a dragostei ispită,
A dragostei ce-atrage... Ochii ei
Lucesc... De ce lucesc așa de viu?
O, nu de focul lacrimilor, știu,
Că n-ar luci atunci mai viu ai mei?
Ce văd? Lysander la pămînt? E mort
Sau doarme? Nu zăresc nici rană,
Nici sînge... O, Lysander, de trăiești,
Deșteaptă-te! Lysander!

LYSANDER

(dezmeticîndu-se)

Înger sfînt!

Heleno, ah, ce străvezie ești!

¹ În original se indică numai „Iese.” (n.r.).

Cum toate se schimbă fără veste!
Văd inima-ți, o văd prin sînul tău!
Demetrius ce face? Unde este?
Un nume-al unui om ce-i demn să cadă
Ca un mișel, străpuns de-această spadă!

HELENA

O, taci, Lysander! Ce-l vorbești de rău!
Fiindcă lui, Hermia ta i-e dragă?
Tu totuși ai iubirea ei întreagă!
Fii mulțumit!

LYSANDER

Să fiu, zici, mulțumit,
Că Hermia mă place? Nu! Mi-e silă
De timpul risipit cu-acea copilă!
Nu Hermia, — Heleno, tu mi-ești dragă!
Ce om ar sta la gînduri să n-aleagă
O porumbiță-n locul unei cioare?
Voința noastră minții se supune
Și mintea mea abia acum îmi spune
Că tu ești cea mai demnă din fecioare.
Oricare rod își are vremea lui...
Eu, pînă azi, prea tînăr, nu avui
O minte coaptă... Simțurile mele
Sînt azi desăvîrșite, și prin ele,
Stăpîna pe voință, mintea mea
Mă-ngenunchează azi în fața ta
Și-n ochii tăi mă face să cetesc
Povești de-amor cum nu se mai găsesc
În cea mai mîndră carte a iubirii!

HELENA

Ah! m-ați ursit, legi meștere-ale firii
Să fiu batjocorită cu-orice preț?
Vai, merit eu asemenea dispreț?
Nu mi-e de-ajuns că nu pot căpăta
O vorbă bună, o privire-a lui,
Mă faci să-ndur și ironia ta?

ACTUL III

SCENA 1

În pădure. Titania doarme.

Întră Quince, Bottom, Flute, Snout și Starveling.

BOTTOM

Ei, sîntem toți în pâr?

QUINCE

Sîntem în pâr, sîntem în pâr! Și iată un loc minunat pentru recepția noastră! Luminîșul acesta verde va fi scena, iar în dosul mărăcinilor de colo, culisele — și o să repetăm piesa înainte întocmai cum voi face-o în fața ducelui!

BOTTOM

Petre Quince!

QUINCE

Ce e, zurbagiule?

BOTTOM

Vezi că-n comedia aceasta a lui Pyram și-a Thisbei sînt niște locuri care n-au să fie pe placul tuturor. Mai

întîi Pyram ăsta vrea să tragă spada și să ucidă, ceea ce n-are să facă plăcere damelor, ce zici de asta?

QUINCE

Pe legea mea, au să se sperie cumplit.

STARVELING

Eu cred că am putea să tăiem măcelul de la urmă.

BOTTOM

Ba nicidecum. Am aflat eu tertipul ca toate să meargă strună. Scrieți-mi un prolog în care să se spună publicului că nu ne pricinuim nici o meteahnă lovindu-ne cu săbiile și că Pyram nu se ucide aievea. Și ca toată lumea să fie împăcată, mai spuneți acolo că eu, Pyram, nu sînt Pyram, ci Bottom, pînzarul! Și așa scutim publicul de orice neplăcere!

QUINCE

Bine, vom avea un prolog de felul ăsta! Și va fi scris în stihuri de cîte opt și șase picioare.

BOTTOM

Mai pune două, să fie opt și opt.¹

SNOU

Dar nu credeți că s-ar speria damele de leu?

STARVELING

Ba se vor speria, de bună seamă.

BOTTOM

Scumpi maestri, gîndiți-vă bine. Să aduci, Doamne

¹ Ultima replică nu figurează în traducerea lui St. O. Iosif (n.r.).

QUINCE

Grațioase! Grațioase!

PYRAM

Cu miresme grațioase,
Ca răsufletul tău, Thisbea, dulce și frumos miroase.
Dar auzi! Un glas acolo! Ce să însemneze oare?
Stai! Oprește-te o clipă. În curînd voi reapare.

(Iese.)

PUCK

(aparte)

Un Pyram mai ciudat ca orișicare!

(Iese.)

THISBEA

E rîndul meu acum? Să vorbesc?¹

QUINCE

Firește. Ai priceput bine? El s-a dus numai să vadă ce zgomot a auzit și se-ntoarce numaidecît.

THISBE

„O, prea strălucite Pyram, ca un crin de alb și pal,
Și mai roșu decît roza pe cotorul triumfal,
Cel mai falnic dintre tineri, mai drăguț dintre ebrei,
Și fidel ca cel mai sprinten cal ce-n veci nu obosește,
Vin, Pyrame, la mormîntul lui Nini de mă găsește.“

QUINCEA

Mormîntul lui Ninus, omule! Dar nu trebuie să spui
asta acum. E un răspuns lui Pyram. Dumneata recitezi

¹ Replica nu figurează în traducerea lui St. O. Iosif (n.r.).

tot rolul dintr-o bucată, cu replici cu tot. Intră iar,
Pyrame, dumneata începi la:.... „cal ce-n veci nu obo-
sește...”

THISBEA

Uf! „... Și fidel ca cel mai sprinten cel ce-n veci nu
obosește...”

(Puck se-ntoarce. Bottom vine cu el purtînd pe
umeri un cap de măgar.)

PYRAM

„Dac-aș fi frumos, o Thisbeo, aș fi tot numai al tău!”

QUINCE

Grozăvie! Minune! Drace, sîntem toți fermecați!
Scumpi maiștri, să fugim! Ajutor!

(Ies toți, afară de Bottom.)

PUCK

Acum vă iau la goană și la joc!
Prin tufe, bălți, la vale și la deal,
Prin bunget și prăpăstii, și-n tot locul
M-oi face cînd un cîine, cînd un cal,
Cînd porc, cînd urs fără de cap, cînd foc
Și mormăi, grohăi, rîncez, ard
Ca urșii, porcii, cîinii, caii, focul!

BOTTOM

Oare de ce fug ei de mine? Au pus la cale vreo pă-
pușerie ca să mă sperie?

SNOUT

(Snout se-ntoarce.)

Vai, Bottom, ești transformat de tot. Ce vād pe gîtul
tău?

Veniți, Păinjenis și Măzăriche,
Fir-de-Muștar și Molie!

(*Fir-de-Muștar, Măzăriche, Molie, Păinjenis, intră
pe la mijloc din stînga.*)¹

FIR-DE-MUȘTAR

Aci!

MĂZĂRICHE

Și eu!

MOLIE

Și eu!

FIR-DE-MUȘTAR

Ce vrea stăpîna?

TITANIA

Purtați-vă frumos cu-acest străin,
Jucați sub ochii lui și faceți tumbă
De stă pe loc sau vrea să se preumbe;
Aduce-ți-i smochine din pădure,
Căpsuni și struguri purpurii și mure,
Prădați de miere harnicele-albine,
Alcătuți lumînărele mici
Din ceara care-o poartă ele-n poală
Și-aprindeți-le de la licurici
Spre-a-i lumina cînd doarme ori se scoală.
Umbriți-i ochii cu albe-aripi de fluturi,
Ferindu-i de-ale lunei reci săruturi,
Și fiecare-n față-i să se-nchine
Cu toată cîntea ce i se cuvine!

FIR-DE-MUȘTAR

Slavă ție, muritorule!

¹ În original: „Intră patru zîne.” (n.r.).

MĂZĂRICHE

Slavă!

PĂINJENIS

Slavă!

BOTTOM

Din toată inima vă mulțumesc, domnișorii mei, bine-
voiți, vă rog, să-mi spuneți cum vă cheamă?

ÎNȚIUL SILF

Păinjenis!

BOTTOM

Aș dori să fac cunoștință mai de aproape, musiu
Păinjenis! Dacă m-oi tăia cumva la deget, am să apelez
la mata. Numele matală, cînstite domnișorule?

AL DOILEA SILF

Măzăriche!

BOTTOM

Spune-i, mă rog matală, salutări din parte-mi doam-
nei Păstaie, mama mătăluță, și lui conu Vrej, tatăl
mătăluță. Acum scarpină-mă puțin la ceafă, musiu
Măzăriche! Aș dori să facem cunoștință mai de aproape.
Numele dumitale, domnișorule?

AL TREILEA SILF

Fir-de-Muștar!

BOTTOM

Scumpe Fir-de-Muștar, cunosc răbdarea matală. Uri-
așul Roastbeaf a-nghițit că un mișel o sumedenie din

PUCK

O, da, pe cînd dormea în iarbă dus
Alături de el dormea și fata,
Cînd s-o trezi, o va vedea, — și gata!

(Intră Demetrius și Hermia.)

(Oberon a intrat cu Puck, după tufiș, în stînga.)¹

OBERON

Taci, uite-l pe-atenianul, vine-acum.

PUCK

Pe ea o recunosc, dar pe el nu!

DEMETRIUS

De ce m-alungi cu-atîta dușmănie?

HERMIA

Mă mulțumesc doar să-ți păstrez mînie.
Ar trebui să fiu mai rea: mă tem
Că voi avea prilej să te blestem.
O, dacă l-ai ucis pe cînd dormea
Pe scumpul meu Lysander, nu-ți rămîne
Decît să stingi acum și viața mea!
Căci soarele la scumpa-i zi nu ține
Mai mult ca el la Hermia-i iubită!
Putea el să mă lase adormită?
Nu, niciodată! Tu mi l-ai răpus.
Cum mă privești așa pierdut și dus
Îmi pari un ucigaș.

DEMETRIUS

Ba un ucis,
Că tu, neîndurato, mi-ai trimis
Săgeata morții-n inima-mi zdrobită!

¹ Indicația nu figurează în original (n.r.).

Și, totuși, ucigașa mea iubită,
Străluci senin ca falnica Cytheră
Acolo sus, în luminoasa-i sferă!

HERMIA

Ce-i cu Lysander? Unde e? Răspunde!
O, bunule Demetrius, spune-mi, unde?

DEMETRIUS

Ba mai curînd, t-aș azvîrli la cîni!

HERMIA

În lături, javră! Că-mi scoți din țîțîni
Și feciorescu-mi cumpăt. L-ai răpus?
Atunci te blestem: fii un om apus
Și tu din lumea omului, de-a pururi.¹
De l-ai ucis, fii blestemat de-a pururi!
Oh, spune-o dată, fără de-nconjururi
De dragul meu, curatul adevăr!
I-ai fi atins măcar un fir de păr
De nu-l găseai dormind! Nu, tîlhărește,
L-ai omorît în somn. Ce mai ispravă!
Năpîrca n-are colți mai plini de-otravă
Ca tine, șarpe tîrîtor!

DEMETRIUS

Oprește!

De unde poți avea așa prepus?
Că pe Lysander eu l-aș fi răpus?
El, pe cît știu, întreg și teafăr este!

HERMIA

E teafăr, zici? Ah, poți să-mi dai vreo veste?

¹ Ultimele 5 versuri nu figurează în traducerea lui St. O. Iosif (n.r.).

PUCK

Și-amîndoi o vor peți
Pînă cînd vor ameți.
Cînd se-ntîmplă vreun bucluc,
Bine mai petrece Puck!

(Merge în stînga.)¹
(Intră Lysander și Helena.)

LYSANDER

Poți crede că batjocura se-mbracă
În lacrimi? O, de ce n-ascuți ce spun!
Nu vezi că plînsul glasul mi-l înecă
Azi cînd îți jur că te iubesc nebun?
Așa rosite-asemeni jurăminte
Sînt sincere. Cum poți să crezi că minte
Acela care-n fața ta se-nchină
Ca robul care-ntîmpină-o regină?

HELENA

Din ce te-ascult, te cred tot mai puțin.
Știam doar că Hermiei aparțin,
Nu mie, jurămintele aceste.
Ce vrei să fac, la rîndul meu, cu ele
Cînd văd că sînt atît de ușurele,
Mai mincinoase chiar ca o poveste?

LYSANDER

Un orb am fost atunci cînd i-am vorbit
De dragoste.

HELENA

Acum ești mai orbit.

¹ Indicația nu figurează în original (n.r.).

LYSANDER

Demetrius e-ndrăgostit de ea
Și nu de tine; poți să fii a mea!

DEMETRIUS

(deșteptîndu-se)

Helenă! Zîă! Nimfă! Vis! Minune!
Cu ce s-asemui ochii-ți limpezi, spune!
Pe lîngă ei e tulbure cristalul
Și buzele-ți ce-ar rușina coralul
Par două gemene cireșe coapte!
Omătul de pe Taurus în zare
Mai negru decît corbul mi se pare,
Cînd brațul tău cel alb se-nalță-n noapte!
Îngăduie-mi să pun pe alba-ți mînă
Acest sigil al fericirii, zîă.

LYSANDER

O, chîn! O, iad! V-ați înțeles văd bine
Să rîdeți, să vă bateți joc de mine!
O, de-ați avea cît de puțin simțire
M-ați fi cruțat de-această umilire!
Nu vi-i de-ajuns că mă urîți, și vreți
S-adăugați la ură și dispreț?
O, dac-ați fi voi oameni, v-ar fi milă
De-o inimă șarmană de copilă
Și n-ați glumi cu-asemeni jurăminte
Și vorbe seci, cînd știu de mai-nainte,
Căci știu că mă urîți, de mai-nainte.
De dragul Hermiei vă înfrunțați
Și haz de mine-a face, v-ați prins frați.
Halal ispravă! Prea frumos vă șade¹
Că mă urîți! Frumos de tot vă șade.

¹ Ultimele 4 versuri nu figurează în traducerea lui St. O. Iosif (n. r.),

Același cânt doinind, pe-aceeași voce,
De parcă dintr-un singur trup porneau
Și mâinile și cântul — glasul nostru.
Așa crescum: precum două cireșe
Deosebite — dar îngemănate.
Precum stau două boabe pe-un hlujan
Și-o inimă, doar una-n două trupuri,
Ori două scuturi ce se înfrățesc
Pe-o stemă, sub o singură coroană.
Vrei, dar, să sfîșii tot ce ne-a unit,
Și cu bărbații să faci haz de mine?
Ceea ce faci nu-i vrednic de-o fecioară
Și nici prieteneste. Orice femeie
Te-o osîndi, deși doar eu-s lovită.¹
Prin care tu, cu dîșii dimpreună,
Insulți acum pe-amica-ți cea mai bună.

HERMIA

Mă uluiești cu vorba-ți. Eu fac haz?
Ba mai degrabă tu faci haz de mine.

HELENA

N-ai pus tu pe Lysander să se-nchine
În fața mea, ca rob unei regine?
Și n-ai făcut tu pe Demetrius
Ce pîn-acuma mă privea de sus,
Să-mi spună nimfă, și să mă numească
Divină, zînă, rază și cerească?
De ce vorbești așa unei femei
Pe care o urăște? Pentru ce-i
Lysander dîrz cu tine, dacă nu
L-ai pus la cale dinainte tu?
De nu-s bogată-n haruri, nici noroc
În dragoste n-am cunoscut, ca tine;
Și de iubesc amar și nu-s iubită,
Nu-i un cuvînt de hulă, ci de milă.²

¹ Ultimele 22 versuri nu figurează în traducerea lui St.O. Iosif. (n.r.).

² Ultimele 4 versuri nu figurează în traducerea lui St. O. Iosif. (n.r.).

HERMIA

Stau și te-ascult tot mai nedumerită.

HELENA

Ah, da! Prefă-te! Arată-te smerită!
Și-mi rîzi în spate! Faceți-vă semne!
Continuați păpuseria. Jocul
E minunat, dar nu-și prea are locul!
Dacă-ați avea în voi simțiri mai demne
De cînte și o umbră de rușine,
N-ați face-o țintă-a glumelor din mine!
Vă las. Greșeala-i tot a mea, în parte;
Prin depărtare, dacă nu prin moarte,
Am s-o răscumpăr...

LYSANDER

Nu, rămîi; frumoaso
Heleno; și-ascultă-mă, iubito,
Viața, inima, sufletul meu!

HELENA

Frumos!

HERMIA

Lysander dragă, las-o-n pace!

DEMETRIUS

Și dacă rugămintile n-ajută,
O voi sili.

LYSANDER

Cu sila m-o vei face
Să te asculte, și de-o ameninți
N-obții mai mult decît prin rugăminți!
Pe tine te iubesc, Helena mea!

Că n-a fost doar glum?

LYSANDER

Lasă gluma,
Nu vreau să te mai văd în veci de-acuma;
Deci nu-ntreba și nu-mi mai face scene,
Că te urăsc și mă închin Helenei!

HERMIA

Vail! Prefăcuto! Vierme-ascuns în floare!
Tu mi-ai furat norocul, vrăjitoare!
Ce? Ai venit în noaptea-aceasta-anume
Să mă lipsești de ce-am mai scump pe lume?

HELENA

Frumos de tot îți stă! Nu ți-e rușine?
Silești astfel tu buzele-mi blajine
Să scape vorbe aspre și amare?
Pfui! Păpușico!

HERMIA

Ce? Cum? Păpușică!
Pricep acum. Ea-i mare, eu sînt mică.
Și pentru că-s micuță, sînt pitică,
Așa de mult aceasta te ridică
În ochii lui, ce zici, prăjină lungă?
Sînt mică, hai?... Tot nu-s așa micuță
Ca unghiile mele să n-ajungă
Să-ți scoată ochii...

HELENA

Domnilor, scurtați
Cu glumele, vă rog, și m-apărați!
Că eu nu sînt și nici nu pot fi rea!
Eu n-am o fire aprigă ca ea!

¹ Ultimele 3 versuri nu figurează în traducerea lui St. O. Iosif (n.r.).

Sînt gingașă și n-am putere-n brațe.
Vă rog să n-o lăsați să mă înhațe,
Deși, precum vedeți, ea e mai mică!

HERMIA

Mai mică, iarăși!

HELENA

Hermia, fii bună
Și-ascultă-mă, că vezi, n-am altă vină
Decît doar că prin mine-a prins de veste
Demetrius de fuga voastră-aci.
V-a urmărit, și eu, la rîndul meu,
L-am urmărit din dragoste pe el;
Dar dînsul m-a certat și m-a gonit
Și-acum, de mă lăsați să merg în pace,
Mă-ntorc cu nebunia mea acasă
Și nu vă mai urmez de-aci-nainte.
Vedeți că-s un copil fără de minte!

HERMIA

Ei bine, pleacă! Cine te oprește?

HELENA

O inimă pe care-o las aci!

HERMIA

Ce? La Lysander?

HELENA

La Demetrius!

LYSANDER

Rămîi, Heleno, fără nici o teamă.
Nu-l voi lăsa să-ți facă nici un rău.

Și poartă-i fără rost în jos și-n sus,
 Ținându-l pe-unul de celălalt departe;
 Până ce-un somn înveninat de moarte
 Își va așterne aripile-i grele
 Pe ochii lor, silindu-i să adoarmă...
 Atunci tu mergi tiptil și fără larmă.
 Și-apasă-neet pe-a lui Lysander geană
 Această fermecată buruiană
 A Cynthiei, ce-ascunde în ea puterea
 De-a limpezi de năluciri vederea;
 Când s-or trezi cu toții, tot ce-a fost
 Li va părea un vis fără de rost
 Și s-or întoarce veseli la Atena,
 Hermia cu Lysander, cu Helena
 Demetrius, — și vor trăi în pace.
 Eu, într-aceea merg să văd ce face
 Frumoasa mea regină și-i voi cere
 Din nou pe favoritul indian;
 Apoi voi smulge farmecul dușman
 Ce-apasă ochii ei, voi izgoni
 Hidosul monstru din a ei vedere —
 Și pacea peste tot iar va domni.

PUCK

Stăpîne, asta cere mare zor.
 Căci smeii iuți ai nopții sparg în zare
 În două norii, și acolo-n zare
 Al Aurorii crainic se-năzare.
 Când el s-arată, tristețe năluci
 Reintră-n gropi și duhurile rele
 Ce dorm sub ape-adânci, precum și-acele
 Ce zac înmormântate la răscruci,
 S-ascund în lumea lor de viermi, de groază
 Să nu le-apuce ziua să le vază.

OBERON

Ci noi nu sîntem spirite de rînd...
 Eu sînt cu favoritul Aurorii
 Prieten bun, și pot, ca vînătorii,

Să vîntur văi și codri pînă cînd
 Din ală răsăritului portaluri,
 Deschise-asupra lui Neptun, mijeste
 Strălucitoarea zi și poleiește
 Cu aur galben verzile lui valuri.
 Oricum dă-i zor, pînă se face zi
 Să descurcăm ce-ai încurcat aci.

(Iese în dreapta.)¹

PUCK

Puck aici, Puck colea,
 Puck îi poartă-așa cum vrea;
 Peste munți și văi hai-hui
 Și toți știu de frica lui!
 Iată-l pe unul!

(Intră Lysander.)

LYSANDER

Hei, unde ești, Demetrius, voinice!
 Răspunde, unde ești?

PUCK

Aici, amice!
 Aici! Tu unde ești? Unde-ai fugit?

LYSANDER

Am să te-ajung numaidecît!

PUCK

Urmează-mă pe-un loc mai potrivit!

(Lysander iese urmărind glasul lui Puck.)

¹ În original: „Iese.” (n.r.).

O! strălucește, soare, n-răsărit
Spre a-mi lumina pe drum spre-Atena iarăși,
Departe de mișei mei tovarăși,
Tu, somn ușor, ce-adesori alină
Durerile cele mai grele, vină
Și pînă ce lumina va să vie
O, fură-mă pe mine însămi, mie!

(*Adoarme și ea în dreapta.*)¹

PUCK

Pînă-acum nu-s decît trei!
Mai lipsește una! Dar
Iat-o! Prăpădită ce-i!
Cupidon, ești un ștregar!
Cum protesti tu pe femeii!

HERMIA

Nicicînd n-am fost așa nenorocită
Și-atît de obosită ca acum!
Abia mă mișc de rădăcini rănită
Și nu mai pot: am să mă cule aci
Să dorm pînă se face dimineață
Și dacă ei în spade s-or lovi,
O, cer! păzește-a lui Lysander viață!

(*Adoarme în dreapta.*)²

PUCK

Dormi pe jos
Sănătos
Am să-ți fac
Eu de leac
Cu-acest suc miraculos!

(*Apasă burdiana pe ochii lui Lysander.*)

Cînd tresari
Rîde iar

¹ În original: „Adoarme.” (n.r.).

² În original: „Se culcă.” (n.r.).

Celei care
Te-nchinai
Și să-i fii-n veci credincios!

Și-atunci se va-implini zicala veche:
Tot însu-și va găsi a lui păreche,
Orice tîgaie-și va găsi capacul
Și petecul și-l va găsi tot sacul
Și toate-or merge cum le taie capul!

(*Iese prin dreapta.*)¹

¹ În original: „Puck iese. Demetrius, Helena și ceilalți dorm.” (n. r.).

BOTTOM

Am o ureche destul de muzicală; zi-i să aducă cleștele și cheile.

TITANIA

Iubitul meu cel dulce, nu ți-e foame?

BOTTOM

Ba pe legea mea, aș minca o mină de ovăz uscat. Și mi-ar fi poftă și de fîn proaspăt. Ah, fînul bun, fînul parfumat e delicios.

TITANIA

Am eu o zînă care-ți poate-aduce
Din magazia veveriței nuce.

BOTTOM

Mi-ar tigni mai bine un pumn, două, de mazăre boabe. Dar vă rog, să nu se mai deranjeze nimenea. Simt că mă fură somnul.

TITANIA

O, dormi, pe cînd eu te-mpresor cu brațul!
Plecați la rosturile voastre, zîne!

(Zînele dispar.)

Tot astfel rourusca parfumată
Îmbrățișează rugul de pădure
Și edera lingușitor cuprinde
Al ulmului trunchi noduros și aspru.
Ah, cît te-ador! Cum te-ndumnezeiesc!

(Ei adorm.)

(Oberon intră în scenă. Puck vine din dreapta.)¹

¹ În original: „Intră Puck.” (n.r.).

OBERON

Ei, Puck, bine-ai venit! Vezi ce idilă!
De nebunia ei mi-e totuși milă.
Și parcă-ncepe-acum să-mi facă rău:
Mai adineauri chiar am întîlnit-o
Cătînd pe-aci miresme-adormitoare
Pe seama-acestui mîrșav nătărău.
M-am mîniat atunci și-am dojenit-o
Cu vorbe aspre și usturătoare,
Căci cu ghirlânzi de flori împresurase
Stupidul cap cu tîmplele păroase;
Și-aceeași rouă, care strălucea
Ca un șirag de perle-orientale,
Acuma-n stropi întunecați cădea
De-a lungul vestejitelor petale,
Ca niște lacrimi stoarse de rușine...
Dar după ce-am muștrat-o mult și bine,
Cînd umilită și cu vorbe bune
Mă agrăi, cătînd să mă îmbune,
Eu i-am cerut copilul; ea mi-l dete
Și porunci la una dintre fete
Să-l ducă în împărăția mea...
Acum că pajul e al meu, aș vrea
S-o mîntui de orbirea-i nebunească...
Ridică, dragă Puck, această mască
Străină de pe tidva ăstui prost,
Ca deșteptat, ca și ceilalți tovarăși;
Să se întoarcă la Atena iarăși
Încredințat că vis urît a fost
Tot ce i s-a-ntîmplat în noapte-aceasta.
Dar mai întîi merg să-mi dezleg nevasta.

(Atinge cu o buruiană ochii Titaniei.)¹

Fă-te iarăși ce erai,
Vezi din nou precum vedeai;
Pentru ca prin Oberon
A Dianei floare castă
Să învingă cea nefastă

¹ Indicația nu figurează în original (n.r.).

HIPPOLYTA

Am fost cîndva, cu Hercul și cu Cadmus
Prin codrii Cretei, la vînat de urși.
Zgoneau copoi spartani. N-am pomenit
O mai măreață larmă. Căci și codrul
Și apele și cerul, tot ținutul
Păreau un singur strigăt. Niciodată
Nu mi-a fost dat s-aud mai dulce tunet,
Mai melodioase tonuri discordante.

THESEU

Și cîinii mei sînt tot de neam spartan.
Botoși, bălțați în roșu, clăpăugi,
Că șterg cu-a lor urechi căzute roua;
Cu labe-aduse și cu guși de taur —
Gonaci domoli, dar clopote-s cînd latră.
Toți laolaltă: Nu-i lătrat mai viu,
În Creta, n Sparta și nici în Thesalia,
Cînd sprinten prinde cornul să răsunе.¹
Ai să-i auzi... Dar stai! Ce nimfe-s astea?

EGEU

Copila mea, stăpîne, doarme-aci;
Acesta e Lysander; celălalt
Demetrius; dincoace e Helena,
Copila lui Nedar. Mă minunez
Că-i văd aici pe toți patru-mpreună!

THESEU

Pesemne s-au sculat de dimineată
Să celebreze maiul și, aflînd
De planul nostru, au venit aci
Să fie față la serbarea noastră.
Dar zi, Egeu, nu-i astă ziua-n care
Hermia trebuia să se declare?

EGEU

Ba da, stăpîne.

¹ Ultimele 24 versuri nu figurează în traducerea lui
St. O. Iosif (n. r.).

THESEU

Cheamă vîntorii,
În sunete de corn să mi-i deștepte.

(Sunete de corn în culise.¹ Demetrius, Lysander,
Hermia și Helena se deșteaptă și sar în sus.)

THESEU

Ei, bună ziua! Sfîntul Dragobete
Trecu, și-aceste păsănele-acum
Se-mperechează-abia?

LYSANDER

Iertare, Doamne!

(Cad cu toții în genunchi.)

THESEU

Sculați-vă cu toții! Vă știam
Rivali neîmpăcați. Deci cum se face
Că ați căzut așa frumos la pace?
Și cum se poate două uri să doarmă
Alături fără a face uz de armă?

LYSANDER

O, duce, mintea mea buimacă încă
De somn plutește între vis și viață.
Dar ca să-ncep (căci vreau să spun cum este,
Și-mi pare că-mi aduc aminte-acuma),
Cu Hermia venisem. Planul nostru
Era să părăsim pe veci Atena,
Punîndu-ne la adăpost de legi.

EGEU

Ajunge! duce! Știi acum de-ajuns.
Surghiusul vor, surghiun asupra lui!
Voiau să fugă, o, Demetrius!

¹ Vezi nota de la pagina 383 (r. r.).

Petre Quince, cîrpaci de foale! Ce Dumnezeu! Au plecat și m-au lăsat dormind. Am avut un vis nemaipomenit! Stămintea omului în locșinu poate să povestească asemenea vis! Ar trebui ca omul acela să fie măgar ca să încerce așa ceva! Se făcea parcă eram... nimeni nu poate spune ce... se făcea parcă eram... și se făcea parcă aveam... dar ar trebui să fii o paiată-n costum tărcat să cauți să explici ce mi s-a părea că eram. N-a mai fost ochi omenească, n-a mai văzut ureche omenească, n-a mai gustat mîna omenească, n-a mai istorisit vreodată asemenea vis. Am să-l pun pe Petre Quince să scrie o baladă cu visul acesta al meu... Se va zice: *Visul lui Bottom*, și am s-o cînt la sfîrșitul piesei, în fața ducelui; ori — poate să pară și mai plăcută — am s-o cînt în momentul cînd Thisbea își dă duhul.

(Iese prin față în dreapta.)¹

SCENA 2^a

După apusul soarelui. Din pilastrul din colț al palatului, spre fundul scenei, spînzură-n înălțimea frizei o candelă de ulei care abia luminează scena.³

Intră Flute, Snout, Starveling și Quince.

QUINCE

Ați trimis acasă la Bottom? Încă tot nu s-a mai întors?

STARVELING

Nu se știe nimic despre el. De bună seamă e fermecat.

FLUTE

Dacă nu vine, piesa e compromisă. Nu se poate juca, nu-i așa?

¹ În original: „Iese.” (n.r.).

² În original: „Scena 2. Atena. O odaie în casa lui Quince.” (n.r.).

³ Indicația nu figurează în original (n.r.).

QUINCE

Firește! Nu-i în toată Atena unul doilea care să poată juca pe Pyram.

FLUTE

Nu, asta se știe, e cel mai isteț dintre toți meșteșugarii din Atena.

QUINCE

Și cel mai chipeș. Așa-i; și e un cineva că are o voce taman de amant, atît de dulce.

FLUTE

Zi „diamant”; un amant, Doamne păzește, e lucru de rușine.¹

(Intră Snug.)

SNUG

Maestre, ducele se-ntoarce de la templu; mai vin cu el două-trei perechi de cavaleri și dame, cununați totodată. Dacă am putea să dăm reprezentația, ne-ar bate fericirea!

QUINCE

O, dragă Bottom! Ți-ai pierdut cele șase drahme pe zi, pe care puteai să le ai o viață-ntreagă! Că mai puțin de șase drahme nu putea să capete, și dacă ducele nu i-ar da șase drahme pe zi e nimica toată!

(Intră Bottom.)

BOTTOM

Unde-s băieții? Unde-s logofeții?

¹ Replica lipsește în traducerea lui St. O. Iosif (n.r.).

Din ceruri pe pământ, întruchipează
Atâtea lucruri care nu visează;
Ia pana — le dă suflet și dă nume
Unor nimicuri care nu-s pe lume!
Atît de pricepută-i fantezia,
Că-i gata, numai de i se năzare
Vreo bucurie — un sol să-i și scornească.
Iar noaptea, dacă bezna o-nfioară,
Ia un tufiș drept urs sau altă fiară.¹

HIPPOLYTA

Dar cele ce ne-au povestit de-azi-noapte
Și ce s-a petrecut cu ei arată
Că nu-s numai închipuiri deșarte,
Oricît ni s-ar părea de minunate!

(*Intră Lysander, Hermia, Demetrius, Helena.*)

THESEU

Vin logodiții sprinteni și vioi!
Noroc, prieteni! Zile fericite
Cum le doriți!

LYSANDER

Mai fericiți, o, duce,
Fiți voi la drum, la prînz și-n așternut!

THESEU

Veniți! Ce măști, ce jocuri pregătite-s
Să ne scurteze veacul de trei ceasuri
Ce ne desparte-ospățul de culcare?
Maestrul nostru de petreceri unde-i?
Ce-a pus la cale? Nu-i vreo comedie
Povara unui ceas s-o ușureze?
Chemați pe Philostrate!²

¹ Ultimele 5 versuri nu figurează în traducerea lui St. O. Iosif (n.r.).

² Ultimele 3 versuri nu figurează în traducerea lui St. O. Iosif (n.r.).

PHILOSTRAT

Theseu, mărite!

THESEU

Cum crezi să ne desfeți în astă-seară?
Ce muzică și danțuri? Cum putem
De nu prin veselie, să-nșelăm
Greoiul pas al vremii?...

PHILOSTRAT

Iat-o listă.

Măria ta aleagă tot ce-i place.¹

THESEU

Văd „Lupta cu centaurul, cîntată
Pe harfă de un comic din Atena”.
E-o povestire veche și pe care
I-am spus-o mai demult miresei mele
Spre gloria lui Hercul, ruda mea.

(*Citind.*)

„Revolta cetei de bacante bete
Care sfișie pe cîntărețul trac”
E-o piesă care s-a jucat
Cînd m-am întors biruitor din Theba.

(*Citind.*)

„Acele nouă muze ce bocesc
Știința decedată-n sărăcie.”
Firește, vreo satiră mușcătoare,
Vreo critică; nu prea se potrivește
Cu veselia unei nopți de nuntă.

(*Citind.*)

„O scenă scurtă și plictisitoare
A lui Pyram și-a prea frumoasei Thisbea.

¹ Versul nu figurează în traducerea lui St. O. Iosif (n.r.).

Aflam binețe-n chiar muțenia lor.
Cîtesc în stîngăcie și sfială
Pe-atit cît dintr-un trîncănit de limbă
Dedată la trufașa elocință.
O dragoste știe-n tăceri s-adune
Mai mult decît cu vorba poate spune.¹

PHILOSTRAT

Măria sa binevoiește dar? Prologu-i gata.

THESEU

Spune-i să-nceapă.

(Prologul intră.)

PROLOGUL

De v-aducem supărare, ne veți crede, așa sperăm;
Că nu vrem nicicum prin jocul nostru să vă supărăm.
Ci ca să vă dăm dovadă de ce știm și ce putem
Asta e și cel din urmă și întîiul scop ce-avem.
De veneam spre-a vă displace, n-am mai fi venit de fel;
De-a vă place ni-i unicul și adevăratul tel.
Nu pentru plăcerea voastră sîntem noi aci veniți,
Spre-a vă face ca să plîngeți sînt actorii pregătiți.
Dar vedeți-i și pe urmă, după ce-i veți fi văzut,
Veți putea atunci cunoaște tot ce e de cunoscut.

THESEU

Nu prea e gramătic acest ștregar!

LYSANDER

A cam luat-o peste cîmp, ca un armăsar năvăș,
care nu știe unde să se oprească. O bună învățătură,
mărite duce, nu ajunge să vorbești; trebuie să ai și
măsură la vorbă.

¹ Ultimele treisprezece versuri nu figurează în traducerea
lui St. O. Iosif (n.r.).

HIPPOLYTA

În adevăr, a spus prologul întocmai cum ar cînta un
copil din flaut. A scos sunete, dar fără cîntec.

THESEU

Rostirea lui a fost ca un lanț încurcat, nu lipsea nici
o verigă, dar toate alandala. Cine vine-acum?

(Intră Pyram, Thisbea Zidul, Luciu-de-Lună și Leul.)

PROLOGUL

Poate-această povestire să vă mire, n-am ce zice,
Spectatori, pîn'ce-adevărul vine totul să explice.
Omul ăsta e Pyramus, dacă vreți cumva să știți,
Thisbea e-această fată prea frumoasă ce-o priviți.
Omul plin de tencuială și cu var minjit pe-o parte
Este Zidul, urîciosul zid ce pe amanți desparte.
Feriți cînd pot, sărmanii, prin a zidului spărtură
Pe furis și-n mare taină să-și șoptească gură-n gură.
Omul ăsta cu fanarul, cu cățel și mărăcine
Reprezintă luciul lunii: căci, notați aceasta bine,
Noaptea numaicînd dincerul luna lumina de sus,
Se-nțîlneau Pyram și Thisbea la mormîntul lui Ninus.
Fiara asta cruntă, căreia leu îi place să se cheme,
Într-o noapte, cînd venise dulcea Thisbe prea devreme,
A făcut-o ca să fugă și-n acea sperietură
Ea, fugind, lăsă să-i cadă-n drum mantaua ei pe care
Leul o mînji pe urmă cu înșingerata-i gură.
Tot atunci, Pyram, un tînar blînd la chip, roz-alb, apare;
El găsi mantaua Thisbei credincioase sîngerată
Și pe loc înfipse virful blestemat al spadei sale
Drept în inima-i în care sîngele fierbea de jale.
Thisbea ce s-oprise-n umbra unor mure, scoate-ndată
Junghiul și muri. Și-acuma Leul, Zidul, Luciu-de-Lună
Și amanții-n mîndre stihuri ce-a urmat au să vă spună.

(Prologul, Thisbea, Zidul și Luciu-de-Lună ies prin
dreapta.)¹

¹ În original: „Ies Prologul, Thisbea, Zidul și Luciu-de-Lună”.
(n.r.).

PYRAM

Ceea ce era Saphala pentru Procrus, tu îmi ești!

THISBEA

Eu, cum adora Saphala pe-al ei Procrus, te ador!

PYRAM

Dă-mi prin acest zid o gură, Thisbeo, dacă mă iubești.

THISBEA

Vai, sărut doar zidul numai, gura ta nu.

PYRAM

Azi-lă a lui Ninus groapă?

Vrei să vii

THISBEA

Pyram, viu de-oi fi între vii!

ZIDUL

Care va să zică, eu m-am achitat de rol,
Neavînd deci ce mai face, zidul lasă locul gol.

(Iese Zidul, Pyram și Thisbea.)

THESEU

Care va să zică nu mai enici un zid între cei doi vecini.

DEMETRIUS

Nici că se poate altfel, stăpîne, de vreme ce zidurile
au urechi.

HIPPOLYTA

E cea mai desăvîrșită prostie pe care am auzit-o
vreodată.

THESEU

Ce-i mai bun în genul acesta e jocul umbrelor și tot
ce-i rău nu mai este rău cînd s-amestecă fantazia.

HIPPOLYTA

Atunci fantazia dumitale lucrează, nu a lor.

THESEU

Dacă nu ne facem despre noi o idee mai rea, ca ei
înșiși, pot trece drept oameni de toată cinstea. Iată
că vin două nobile dobitoace: o lună și un leu.

(Intră Luciu-de-Lună și Leul.)

LEUL

Doamnelor, a' căror inimi mici se fac mai mititele
Cînd zăresc cel mai mic șoarec care fuge pe podele,
Veți sări în sus de spaimă, tremurînd ca varga, poate,
Cînd un răcnet strașnic leul din gîtulejul lui va scoate;
Deci aflați că eu sînt leul, Snug, de felul meu tîmplar,
Și că nu-s, Doamne ferește, leu și nici leoaică chiar,
Căci de-aș da năvală-n scenă, ca un leu plin de turbare
V-aș înpăimînta degeaba și-aș muri de supărare.

THESEU

De treabă fiară, zău — și nu e rău crescută.

DEMETRIUS

E leul cel mai puțin teleleu din cîți am văzut, prea
mărite.

LYSANDER

De-i cați bărbăția, leul ăsta e vulpe curată.

THESEU

Așa e, și de ici seama cît de înțelept e, zici că-i
giscan.

HIPPOLYTA

Bine luminezi, Lună! În adevăr, Luna străluce cu multă bunăvoință.

(Leul sfîșie mantaua Thisbei și pleacă.)

THESEU

Bine sfîșii, Leule!

DEMETRIUS

Iată-l și pe Pyram.

LYSANDER

Și Leul s-a făcut nevăzut.

PYRAM

Dulce Lună! Lăudate fie-ți razele de soare!
Lăudată și lumina vie și strălucitoare,
Căci la al luminii tale grațios torent de aur
Pot zări pe credincioasa Thisbe, scumpul meu tezaur!
Însă, vai! nenorocire!
Ce zăresc aci? O, cer!
Ce zărește-a ta privire,
O, sărmane cavaler?
Cum se poate-așa ceva?
O, sărmana mea iubită,
Puico! Buna ta manta
E de sînge, vai, mînjită!
Furii crude, apăreți,
Smulgeți, rupeți și tăieți
Firul tristei mele vieți!

THESEU

Jalea asta la moartea unui prieten bun mai că te face să plîngi.

HIPPOLYTA

Mărturisesc că-mi pare foarte rău de bietul Pyram.

PYRAM

Pentru ce, natură, care, ai adus pe lume lei?
Pentru ca un leu să-mi rupă a vieții mele floare?
Ea... aceasta... nu... nu fuse cea mai mîndră din femei,
Care-a strălucit vreodată pe acest pămînt, sub soare?
Porniți potop de jale,
O, lacrimi, la vale!
Tu, spada mea săracă,
Ieși repede din teacă
Și vino să te-mplînt
Aici în sînul stîng
În care-i inima!
Așa! Așa! Așa!
Făptura-mi va să moară,
Trupu-mi în lut coboară
Și-n ceruri duh sînt azi.
Astîmpără-te, limbă,
Mergi, Lună, și te plimbă!

(Luciu-de-Lună dispăre.)

Și-acuma mori! Cazi! Cazi!

(Marcia funebre.)¹

DEMETRIUS

Ce să-i cadă... Poate vreun as, că a rămas singur.

LYSANDER

Ce as, omule? Că-i mîină moartă!

THESEU

Un felcer îl poate ușor trezi să-l refacă asin.²

HIPPOLYTA

Cum se face că luna s-a dus mai înainte de a veni
Thisbea să-și găsească amantul?

¹ Indicația nu figurează în original (n. r.).

² Ultimele 3 replici nu figurează în traducerea lui St. O. Iosif (n. r.).

bine jucată. Începeți mai bine danțul bergamasc și lăsați epilogul.

(*Dans de clovni.*)¹

Cu glas de-aramă miezul nopții sună,
E ora cînd stafiile se-adună.
Prietenii, la culcare! Căci mă tem
Că toată vremea care o veghem
În noapte-a această mîini o vom dormi...
La revedere! Somn ușor, copii!
De-acinaainte- încă cincisprezece
Voioase zile-n șir vom tot petrece.

(*Toți intră în palat. Lysander, Hermia, Demetrius
și Helena ies prin dreapta.*)²

SCENA 2

PUCK

Rage-acuma hămesit
Leul; urlă-n lună lupul
Și plugarul obosit
Își dedă odihnei trupul.
Leneș pîlpîie văpaia
Pe tăciuni, cobînd a moarte,
Țipă-n turnuri cucuvaia.
Ceasul tainic nu-i departe
Cînd strigoi-n țințirim
Ies din gropi întredeschise;
Iară noi, silfi ce-nsoțim
Carul Hecatei, cu vise
Pe furiș gonim de soare
Și ne-mprăștiem ca vise
După umbrele fugare.
Nici un șoricel nu strice
Pacea astei case sfinte.

¹ În original: „*Dans*.” (n.r.).

² În original: „*Ies*.” (n.r.).

Eu-s trimis cu-o măturice
Ca să mătur dinainte
Și să fac curat aice.

(*Intră Oberon, Titania, Zîne.*)

OBERON

Răspîndiți ca o lucoare
Dulce-a unui foc ce moare,
Zîne, și porniți în zbor
Și dansați apoi ușor!

TITANIA

Cîte-o notă-ngîne-n cor
Fiecare vorbă-a mea,
Pînă ce n-o rămînea
Nesfîntit nici un locșor.

(*Cîntece și danț.*)

OBERON

Mergeți pîn'la revărsatul
Zorilor prin tot palatul.

(*Zînele intră-n palat.*)¹

Iară noi vom cerceta
Cel mai mîndru pat de nuntă,
Ca fericiți de soartă cruntă
Fericiti să viețuiască
Cei ce-n el au să se nască.
Iar perechile tustrele
Să-și rămînă-n veci fidele
Și să aibă-n toate spor
Și noroc cu pruncii lor.
Zînele, pînă se face
Zi, cu roua de pe văi
Să sfîntească-aceste-odăi
Răspîndind o dulce pace,
Ca-n aceste săli mărețe,

¹ Indicația nu figurează în original (n.r.).